

Kristinos Strolienės nuotr.

Migruojantis lietuvis geriau, nei tingintis ispanas

„Žmogus stiprus tada, kai jaučia savo šaknis“, - sako marijampolietis Andrius JASINSKIS. Baigęs eksporto inžinerijos studijas užsienio kalba bei verslo vadybos mokslus Andrius sugrįžo į gimtąjį miestą. Ambicingiems socialiniams jaunimo projektams Marijampolėje vadovaujantis jaunas vyras iš dabartinės Socialinės apsaugos ir darbo ministrės Algimantos Pabedinskienės perėmė Kauno prekybos ir amatų rūmų Marijampolės skyriaus vairą. Regiono verslo koordinatoriumi tapęs A.Jasinskis įsitikinęs, kad per ekonominius ir politinius virsmus daužytą pramonę gali prikelti tik jaunos jėgos.

- Ne vienas verslininkas dejuoja, kad sunku susirasti kvalifikuotą darbininką. Vyresnieji nuseno, vidurinė karta - išvažiavo, o jaunimas darbininkų specialybių nebenori mokytis. Kitaip sakant, visi nori būti direktoriai, vadybininkai, pardavėjai, bet ne darbininkai. Ar čia kaip nors pasikeitė valstybės politika, kalbant apie darbininkų pamainos rengimą, ar tiesiog pasikeitė žmonių mąstymas?

- Manau, kad profesinis mokymas Lietuvoje buvo ir tebėra nepelnytai nuvertintas. Apie 60 proc. šalies gyventojų dirba srityse, kur

reikalingas profesinis išsilavinimas. Darbo biržos duomenimis, trys iš keturių registruotų laisvų darbo vietų yra skirtos kvalifikuotiems darbininkams. Dėl trumpesnio mokymo laiko ir tiesioginės orientacijos į ūkio poreikius profesinės mokyklos gali greitai atsiliepti į kvalifikuotų specialistų paklausą rinkoje. Per pastaruosius trejus metus stojančiųjų į Lietuvos profesinės mokyklas padaugėjo 40 proc. Siemet į mokyklas priimta 400 jaunuolių daugiau, nei buvo planuota, ir ši tendencija pastebima jau keletą metų, o į kai kurias specialybes net konkursai susidaro. Daugėja jaunimo, kuris stoja į profesinio rengimo mokyklas jau turėdamas aukštojo mokslo diplomą. Įgijus darbo rinkoje paklausią profesiją, neretai gali greičiau susirasti darbą ir uždirbti daugiau, nei baigęs mokslus universitete.

- Ar ne paradoksas, kad kvalifikuoti specialistai lyg ir rengiami, bet jų kaip nėra, taip nėra. Kai kurių preciziškų prietaisų gaminančių įmonių vadovai skundžiasi, kad aukštos kvalifikacijos tekintojus, kitų specialybių darbininkus jos turi išsimokyti pačios, nes nė viena vietos mokykla jų nerengia. Ar regionuose veikiančios profesinės mokyklos, kolegijos nėra atitrūkusios nuo tame krašte dirbančių verslo įmonių?

- Kad ir kokius mokslus baigtum, be praktikos toli neisi. Geriausia mokykla yra praktiniai įgūdžiai, o labiausiai moko nesėkmės, praradimai ar nuostoliai. Tiek mokslo institucijos, tiek verslas turi išeiti iš susikurtos komforto zonos, nes vien tik teoriškai parengto specialisto verslui neužtenka. Atotrūkis tarp darbuotojus rengiančių mokyklų ir dirbančių verslo įmonių yra, bet nemanyčiau, kad situacija labai tragiška. Vis dažniau studentai dalyvauja atvirų durų dienos, praktinėse programose, bet tai problemos nesprenžia ir greitu laiku neišsprends. Manau, reikia nuolatinio ir kasdienio dialogo. Mokslo institucijos privalo nuolat stebėti, kur jų studentas įsidarbina, kur atliko praktiką, ne tik gavo parašą ant popieriaus lapo, kokie praktikos vadovo atsiliepimai, kokios rekomendacijos įgūdžių gerinimui. Turi būti sukurta nuolatinė metodika, kurią pripažintų ir verslininkai, ji būtų veikianti, gyva, ne tik prisegama prie ataskaitų. Kol to nebus, verslo įmonės kvalifikuotus specialistus bus priverstos vežiotis iš didžiųjų miestų arba kviestis iš užsienio.

- Darbo biržos kasmet ištaško milžiniškus pinigus darbininkams perkvalifikuoti. Ir kas iš to? Persikvalifikavusieji kaip neturi darbo, taip neturi.

- Kol yra toks mažas skirtumas tarp pašalpos ir minimalios mėne-

sio algos, niekas dirbti nesistengs. Visi iš prigimties esame tinginiai ir jokios programos, perkvalifikavimas nepadės, jei dirbti tiesiog neapsimokės. Privalome pagaliau suprasti, kad mokymasis nėra baigtinis dalykas. Gavus diplomą ar atestatą, prasideda naujas mokymosi etapas, ir privalome ugdyti kompetencijas, kurios dabar ir ateityje bus pačios paklausiausios darbo rinkoje. Neatidėliotinai reikia imtis netradicinių priemonių. Siūlyčiau kurti ilgalaikes mentorystės programas verslo įmonėse. Tradicinė 1-3 mėnesių darbo praktika yra per trumpas laiko tarpas suprasti verslo procesus. Taip pat turėtų būti dar labiau skatinamas ne tik profesinių ar aukštųjų, bet ir vidurinių mokyklų bendravimas su verslu. Dažnai baigęs gimnaziją moksleivis pasirenka studijų kryptis gerai nesupapatinęs su savo studijuojamos specialybės praktiniais aspektais ir renka pagal tai, ką renka kiti ar ką būna girdėjęs iš tėvų. Verslo įmonių mentorių atlyginimą galėtų iš dalies kompensuoti per tam tikras programas, nes tai sukuria realią, pamatuojamą naudą. Skatinčiau neformalųjį ugdymą, ypatingą dėmesį skirčiau jaunimo organizacijoms stiprinti. Tai pirmasis žingsnis, kai jauni žmonės turi galimybę savarankiškai įgyti tam tikrų organizavimo, bendravimo įgūdžių, kompetencijų, reikalingų verslui.

Reikėtų rūpintis ir ypatingą dėmesį skirti naujiems sukurtiems verslams. Tam reikia šiandien taikomas verslo pašildymo (inkubavimo) priemonės kartu su jau turimais jų biudžetais sukcentruoti į vieną nacionalinę programą. Dėl šios programos jaunas verslas galėtų tikėtis bent 2 metus turėti palengvintas verslo raumenų auginimo sąlygas. Manau, kad tokia programa suteiktų daugiau drąsos emigrantams sugrįžti ir investuoti savo pinigus Lietuvoje. Nesu nei emigracijos šalininkas, nei jos priešininkas. Jei išvykęs žmogus užsidirba pragyvenimui, išlaiko šeimą, tai gal ir gerai, nei kad būtų Lietuvoje bedarbis, išlaikomas iš mano ar kitų sąskaitos. Svarbiausia yra jo paties būseną. Jei žmogus jaučiasi gerai, pasidžiaukime jo laime ir sėkme, o ne priekaištaukime.

► Geriau jau dirbti sunkiai ir užsidirbti svetimoje šalyje, nei būti bedarbiu Lietuvoje

- Ar teisūs tie darbdaviai, kurie pasirenkę importuoti užsienio universitetuose išsismokslinčius specialistus, mokėti jiems didesnius atlyginimus. Kokie galimi šios tendencijos plusai ir minusai?

- Išvykus studijuoti į kitą šalį, prarandamos galimybės būti pamatytiems, pripažintiems, įgyti praktikos savo šalyje. Galbūt iš dalies

tai kompensuoja kitos kalbos išmokimas, tarptautiniai kontaktai, naujas matymas. Tai geras kelias, jei jaunas žmogus ateitį sieja su užsienio šalimi. Mano manymu, užsienio šalies diplomats nėra bilietas gauti didelę algą savo šalyje. Darbdaviai savo darbininkams atlyginimą skiria pagal sukuriamas vertės kieki, o ne pagal mokyklos, kurią jie baigė, pavadinimą.

- Tą metą, kai Lietuvoje klestėjo pramonė, žmonės turėjo darbo, adekvatų, pagal galimybes uždarbį, primena baigiantys sunykusių gamyklų griuvėsiai. Ką su savo žiniomis ir jaunosios kartos mentalitetu būtumėte darę kitaip?

- Dažnokai esame linkę idealizuoti praeitį, o to, kas gero vyksta šiandien, nepastebime. Daugelis Marijampolės gyventojų mano, kad verslas čia merdi. Tikrai ne, tik permainos vyksta ne taip greitai, kaip norėtume. Vyksta aktyvios diskusijos dėl laisvos ekonominės zonos kūrimo, įmonės konkursuose pelno prizus, medalius už inovatyvius produktus, sėkmingą eksportą. Mūsų regiono verslininkų produktai siekia ir gauna ne tik Lietuvos, bet ir Europos, pasaulio patentus. Kuriamos naujos įmonės, jų produkcija eksportuojama į visus kontinentus. Mūsų regione įmonės gamina detales BMW, „Volkswagen“, „Audi“ ir kitiems automobiliams, pagamintas detales perka „Siemens“ ir kiti pripažinti aukštųjų technologijų gamintojai. Marijampolės automobilių logistikos, paruošimo ir prekybos klasteris įsuko kas ketvirtą marijampoliečių šeimą. Nesakyčiau, kad nėra galimybių dirbti ir užsidirbti. Kiekvienas gali kurti verslą, tik ne kiekvienas yra pasiruošęs rizikuoti savo kapitalu. Dažnai skundžiamasi, kad algos per mažos, bet retai arba niekada žmonės neprisižįsta kažką ne taip darą, esą tingūs, moką per mažai kalbų. Mano manymu, kiekvienam reikėtų dažniau atsigręžti į save, pasitikrinti, ar gerame kelyje yra, ar nori daugiau uždirbti ir kaip to pasiekti. Yra pastatyta daug paminklų kultūros, istorijos veikėjams, o kada ir kas pastatys pirmąjį paminklą sėkmingai dirbančiam verslininkui? Užtuot uždavęs klausimą, ką reikėjo daryti praityje, esu linkęs klausti, ką reikia daryti dabar ir ką reikės daryti ateityje, norint išnaudoti suteiktas galimybes? Žinoma, nemaža dalis emigravo ir emigruoja dėl įvairių, ne tik ekonominių priežasčių. Dalis emigrantų užsienyje sėkmingai sukuria verslą, sėkmingai daro karjerą, bet dalis džiaugiasi pragyvenantys, suduriantys galą su galu. Pragyventi iš paprasto darbo niekur nėra paprasta, bet lietuviai tuo ir išsiskiria, kad jie nėra tinginiai ir mąsto racionaliai: geriau jau dirbti sunkiai ir užsidirbti svetimoje šalyje, nei būti bedarbiu Lietuvoje. Ne visų šalių jaunimas taip mąsto. Ispanijoje, kur jaunimo nedarbo situacija tragiška, jie niekur nevažiuoja. Sėdi prisirišę prie namų, šeimų ir laukia, kol kas nors už juos kažką išspręs.

lrmanto Sidarevičiaus nuotr.

Jaučiate, kad policija saugo, gina, padeda?

Ginti. Saugoti. Padėti. Toks policijos šūkis. Tačiau visuomenė dažniau policiją ir policininkus mato kitokius. Mušančius. Girtus prie vairo ir užmušančius. Imančius kyšius, pasisavinančius nusikaltėlių grobį. Ne padedančius, o priekabiuojančius dėl smulkmenų. Net Valstybės kontrolė konstatavo, kad penktadalis ikiteisminius tyrimus atliekančių pareigūnų nėra profesionalai. Baisu, kai tenka bijoti tų, kurie saugo, gina, padeda. Kokia iš tiesų ta policija?

Apie tai prie ŽALGIURIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO apskritojo stalo diskutavo policijos generalinis komisaras Saulius SKVERNELIS, Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas Julius SABATAUSKAS, buvęs ilgametis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas, besikuriančios policijos struktūrose dirbęs Alvydas SADECKAS ir Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras Zigmąs VAIŠVILA. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

vertinimo, kad tai yra skandalai, tam tikros problemos, - tiesiog visą gyvenimą to buvo, tik klausimas, kaip su tuo kovojama.

Šiandien su tuo kovojama tokiu būdu, kad tai yra netoleruotina. Taip jau atrodo, kad šalyje nebūvo nei aviakatastrofų, nei traukinių nuo bėgių nuvažavusių, nebūvo stichinių nelaimių, net ir seksu nebūvo. Buvo toks požūris, kad problemų nėra, viskas labai gerai, bet taip nėra.

Tiek mūsų darbuotojai, tiek žmonės, kuriems mes teikiame pagauslaugą, tiek mūsų politinė valdžia turi tai matyti ir žinoti.

G.JAKAVONIS: Galime pasidžiaugti, kad prieš keletą savaičių policija likvidavo „agurkinių“ grupuotę. Tačiau tuo pat metu sulaukė ir Šiaulių policijos pareigūnai, ilgokai priekiaę konfiskuotais narkotikais. Tai gerai ar blogai vis dėlto dirba policija?

G.JAKAVONIS: Pokariu, A.Smetonos laikais, apskričiai buvo skiriami keli policininkai, autoritetas jų buvo labai didelis. Ar priešingai šiandien yra policijos pareigybė?

S.SKVERNELIS: Kaip dirba policija, geriausiai mato žmonės. Tai yra vieniintelis objektyvus kriterijus. O žmonių nuomonė tokia, kad 2012 m. 64 proc. visų apklaustų Lietuvos gyventojų buvo patenkinti policijos darbu, 62 proc. pasitikėjo policija kaip institucija.

Reikėtų įvertinti tą besitęsiančią krizės situaciją, kai sumažėjo tiek žmoniškųjų, tiek materialinių mūsų išteklių, ir darbus, kuriuos mes padarome.

Iš visų teisėsaugos institucijų policija yra geriausiai vertinama, nes ugniagesių gelbėtojų priskirti čia negalime. Tai žmonių nuomonė yra pagrindinė.

G.JAKAVONIS: Žmonių vertinimu, policija dirba gerai, bet tie įvykiai, kurie nutiko Šiauliuose...

S.SKVERNELIS: Jeigu mes būtume mąstę kitaip ar būtume turėję kitus vertybinius kriterijus, turbūt nieko nebūtume sužinoję ar pamatę. Ta dalis pareigūnų, kurie įtariamai dėl korupcinės veikos, ir toliau būtų sėkmingai savo darę.

Pati institucija turi tvarkytis su savo vidinėmis problemomis. O dėl

į pensiją - šiandien pensija nėra tokia jau palyginti maža.

J.SABATAUSKAS: Iš tiesų nemažai jau pareigūnų išėjo iš tarnybos: per praėjusius metus - 799, per trejus metus - apie 2000. Ir, aišku, išėjo labiausiai patyrę žmonės, matė ir šilto, ir šalto. O naujų neatėina, nes motyvacijos nėra.

Pareigybė neprestizinė, nes apmokėjimas labai mažas. Prieš ketve-

Žmonių nuomonė tokia, kad 2012 m. 64 proc. Lietuvos gyventojų patenkinti policijos darbu

Saulius SKVERNELIS
Policijos generalinis komisaras

rius metus jis smarkiai buvo sumažintas, kaip ir visoje valstybės tarnyboje.

Jei pasižiūrėtume Europos paktirtį, kaip buvo kovojama su ta pačia krize, deja, Lietuvai girtis nėra kuo. Europoje nebūvo kovojama su krize atimant iš pareigūnų duonas kšni. Atvirksčiai, ten statutiniams pareigūnams, ypač policijos, kurie užtikrina viešąją tvarką, saugumą, atlyginimas nebūvo mažinamas.

Per 2004-2008 metų kadenciją, kai būvau Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas, mes inicijavome Policijos plėtos programos svarstymą, ir ji buvo priimta Seimo nutarimu. Joje policijai buvo numatyta daug gerų priemonių, buvo netgi užtikrintas finansavimas. 2008 m. buvo pirmoji injekcija - daugiau nei 100 mln. litų. Deja, 2008 m. viskas ir baigėsi. O viskas baigėsi tuo, kad pinigai buvo nurėžti.

Kad į policiją ateitų dirbti kvalifikuoti žmonės, pirmiausia ji turėtų būti patraukli. Žmonės turi išgyventi iš atlyginimo, išlaikyti šeimas ir būti ramūs dėl savo ateities socialine prasme.

Mes bandėme aiškinti NATO, kad nacionalinis saugumas nėra vien kariuomenė

Alvydas SADECKAS
Buvęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas

Todėl ir atsirado nauja Policijos veiklos įstatymo redakcija. Ten numatyta daug gerų dalykų, bet ji užstrigo Seime. Praėjusios kadencijos Socialinių reikalų ir darbo komitetas inicijavo, kad pirma reikia priimti socialinių, institucinių pajėgumų gaires. Visi žiūri, ką Teisės ir teisėtvarkos komitetas pasakys. Mes galime pasakyti žodį tik tada, kai jie tars savo žodį.

visuomenėje prognozės. Sunkmeis paveikė visą Europą - ir Graikijoje, Ispanijoje žmonės išėina į gatves. Policija turi būti pasirengusi neramumams. Tai ar finansavimas dabar yra pagrindinė bėda?

A.SADECKAS: Policijos pareigūni atlyginimai yra neadekvatūs ir neatitinka jų darbo.

Policijos programa buvo inicijuota kaip viena iš valstybės saugumą stiprinančių programų, ir ji iš tikro davė rezultatų. Per 2004-2008 m. kadenciją buvo finansinių injekcijų, paskui gal dėl sunkmečio, gal dėl požiūrio situacija pasikeitė.

Bet mes problemą labai supaprastiname sakydami, kad reikia didinti finansavimą. Mano *credo* - spręsti uždavinį pagal turimas sąlygas, jeigu mes nesugebame tų sąlygų pakeisti.

Kai šiandien sąlygos visiems yra sudėtingos, valstybė turi pasirinkti aiškias prioritetus. Pirmas išsklantis klausimas - dėl teisėsaugos institucijų, specialiųjų tarnybų sistemos.

Aš nevadinau komunalinių ir gelbėjimo tarnybų specialiosiomis tarnybomis, kaip pas mus dabar Lietuvoje priimta vadinti. Specialiosios tarnybos visame pasaulyje yra tos, kurios vykdo specialią funkciją.

Pasižiūrėkime į darbo pobūdį, į darbo sudėtingumą, į atsakomybės lygį, į rizikos laipsnį, ir tada pagal šiuos kriterijus mes jau galėsime pasakyti, kas vertas didesni atlyginimų. Natūralu, kad taip tik pakils policijos prestižas.

Kriminalinės policijos pareigūnas turi narplioti labai sudėtingus nusikaltimus, ir tie nusikaltimai - nė kiek ne menkesnė problema valstybės nei, tarkim, smulkmeniškas korupcijos atvejais. O ar iširti nužudyma, nustatyti organizuotą nusikalstamą grupę, sustabdyti narkotikų srautą valstybei yra mažiau svarbu? Nuo to priklausoma mūsų visuomenės likimas ir sveikata.

G.JAKAVONIS: Visada būdavome tam tikros galimų neramumų

Kai susidėliosime prioritetus ir į viską pasižiūrėsime sistemškai, tuomet bus galima spręsti, kokioms sritims lėšų reikia skirti daugiau.

Dabar mes visi kalbame apie didelę korupcijos problemą. Nesiginčijau, kad yra ši problema, bet ji nėra tokia kaip Afrikoje. Ar ne perdėta yra ši problema, kai per metus mes turime tik 88 iširtus nusikaltimus ir 82 tūkst. nusikalstamų veikų? Tai

kas žmogui svarbiau - ar kad apvogė jo butą, nužudė jo artimajį arba jo vaikus nuodija narkotikais?

Manau, objektyviausiai tai galėtų išnagrinti Teisės ir teisėtvarkos komitetas, nors nieko neturiu prieš kitus komitetus.

Galų gale rezervai yra labai paprasti - tai valstybės tarnautojai. Pasižiūrėkime darbo dienos fotografiją. Paklauskite visose ministerijose, institucijose, ką valstybės tarnautojas nuveikė nuo 8 iki 17 val., kokie jo darbo rezultatai, ir to paties paklauskite policijos pareigūnų, kuris atlieka 30-50 ikiteisminių tyrimų.

Z.VAIŠVILA: Negalima spaudoje nušviesti viena, kad ir labai rezonansinė, bylą ar pasirodžius politikų kokiems pareiškimams imti ir keisti įstatymus, visą sistemą, finansavimą.

Kad žurnalistas jaugtų į aplinką dideliame mieste, reikia mažų mažiausiai penkerių metų. Dabar vyksta pseudopopulizmas dėl penkerių metų rotacijos, kuri taikoma sudėtingų struktūrų padalinii vadovams. Tai ką, auginame specialistą tam, kad po penkerių metų išsiųstume jį į kitą miestą? O kur dar šeimos apgyvendinimo, finansavimo klausimai? Tokiais populistiniais būdais ir srebiame košę.

Kai kūrėme patį pirmąjį policijos įstatymą, kiek mes vargome, balansavome. Reikėjo perimti finansavimą iš Maskvos, nustatyti santykį tarp savivaldybių ir centrinės vidaus reikalų sistemos. Tuomet klausėmės vienas kito, pykomeš, nepasitikiėjimas irgi buvo nemažas, bet darbas buvo daromas. Manau, to išsiklausymo į kito nuomonę dabar labai trūksta.

G.JAKAVONIS: Pamenu atvejį Aleksandrijoje, kai per girtu policininko sukeltą avariją žuvo trys vaikai. Komisaras V.Grigravičius, vienas populiariausių to meto politikų ir komisarų, buvo priverstas dėl to atsisistatdynti. Ir Vizgirdas Telyčėnas po girtu pavaldinio tragiškos avarijos pasitraukė. Kas tik atsitinka, pirmas veiksmas yra šalinti vadovą?

S.SKVERNELIS: Reikia įvertinti kiekvieno darbinio padalinio vadovo atsakomybę, kas ką padarė, ko nepadarė ar ką galėjo padaryti, ar neturėjo igūdžių, sugebėjimų.

Dėl aukščiausiu pareigūbių - generalinis komisaras irgi priimta tam tikrą atsakomybę. Noriu paminėti generalinio komisaro V.Grigravičiaus frazę, kurį jis pasakė galbūt veikiamas emocijų po tų pačių įvykių: tokių įvykių yra ne vienas, ir kas bus, jeigu po kiekvieno įvykio reikės keisti generalinius komisar-us?

Taip ir buvo, ne vienas, ne du tokie atvejai nutiko, bet reikia žiūrėti, kaip veikia pati sistema, iš vieno atskiro atvejo negalima daryti tokių išvadų.

Aukščiausiasis vadovas prisiima atsakomybę kienu nors verčiamas arba neverčiamas. Tai šį klausimą jis pats turi vertinti. Jei taip elgsimės, mes iš tikrųjų galime likti be vadovų, nors, tiesą pasakius, tuščia vieta niekada nebūna.

Dėl rotacijos. Tai, mano manymu, sveikintinas dalykas. Policijos sistemoje mes tai taikome apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų viršininkams ir teritorinių komisariatų vadovams. Yra galimybė 10 (5 plus 5) metų darbuotis einant tas pačias pareigas. Tikrai, sutikime, 10 metų viename poste yra gana daug, juo labiau kad kadencijai pasibaigus žmogus neišspiriamas į gatvę. Jis paskiriamas eiti analogiškų pareigų kur nors kitur.

Tenka matyti komisariato viršininkus, kurie darbuojasi tame pačiame poste po 20 ar 25 metus. Tai mes matome kitą tokio stabilaus būvimo policijoje pusę. Per 20 metų suaugama su tuo pačiu 20 metų dirbančiu prokuroru, teismo pirmininku ir nėra jokio judesio.

Mes turime atskirti du dalykus. Aukščiausio lygmens vadovams rotacija reikalinga. O kriminalinės policijos darbuotojams, tai yra ne komisariato vadovams, rotacija nėra taikoma. Dar rotacija taikoma generalinio komisaro pavaduotojams.

Kad į policiją ateitų dirbti kvalifikuoti žmonės, pirmiausia ji turėtų būti patraukli

Julius SABATAUSKAS
Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas

nyba ir tarnybos metu dirba ne tą darbą, kurį reikia atlikti.

Štai kai ir tyrėjai, kurie tvarko 50 bylų vienu metu. Kiekvienas jų yra kaip ant delno, ir aš netikiu, kad vieto vadovas tokių dalykų nemato.

Rotacija galbūt ir reikalinga, kad niekas neužsisėdėtų, nesusigyventų, kad tų, kurie netinkamai dirba ar piktnaudžiauja savo tarnyba, niekas nedengtų. Atvirksčiai, reikia, kad pareikalautų atsakomybės arba kad išvis netinkamas žmogus išeitų iš tarnybos, kad neterėtų garbingo pasirodymo vardo.

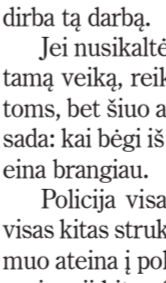
Žiūrėjau vaizdo reportažą, policijos pristatymą. Tai iš tikrųjų daugelis policininkų džiaugėsi paprastais dalykais, kuriuos turi. Kita vertus, jie aukoja ne tik savo laiką, bet ir atima jį iš šeimos. Šiems žmonėms tenka dirbti ir dienomis, ir naktimis, ir per šventes, kai kiti švenčia, kai kiti džiaugiasi.

Saukštas deguto gali apkartinti ir statinę medaus, bet mes turėtume žiūrėti principingai: ir reikalauti atsakomybės, ir užtikrinti tinkamas darbo sąlygas. Kad pareigūnai galėtų dirbti negalvodami, ar už savo pinigus jiems reikės pirkti žibintuvėlių, kuriuo ieškos ką tik padaryto nusikaltimo pėdsakų.

Rotacijos reikėtų, tačiau tai neturėtų būti aksioma, vieniintelė priemonė. Vieni reikalavimai turėtų būti keliami policijai, kiti - kitoms tarnybos, kaip VSD, kuri užtikrina valstybės saugumą iš išorės. Kaip kiekvienas žmogus yra skirtingas, taip ir kiekviena institucija įneša savo dalį į bendrą valstybės mūrą.

A.SADECKAS: Visą laiką laikiausi pozicijos, kad kiekvienas vadovas turėtų atsakyti už tai, ko jis neatliko. Jeigu jis viską atliko kaip vadovas, tai priskirti jam visą atsakomybę yra populistinis dalykas.

Lietuvoje dažnai taip nutinka: jeigu kam nors reikia ką nors pakeisti, tam surandama priežastis. Prisiminkite, ar buvo kas atleistas iš ministrų, vadovų kokios nors kitos institucijos - ne policijos, ne tei-

Zigmąs VAIŠVILA
Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras

Kai kūrėme patį pirmąjį policijos įstatymą, klausėmės vienas kito, pykomeš, bet darbas buvo daromas

daugiau pastangų ir daugiau žmonių dirba tą darbą.

Jei nusikaltėlis padarė nusikalstamą veiką, reikia užkirsti kelią kitoms, bet šiuo atveju išėina kaip visada: kai bėgi iš paskos, visada atsisėina brangiau.

Policija visada buvo mainintinis visas kitas struktūras. Iš pradžių asmuo ateina į policiją, o tada, žiūrėk, perima jį kitur, STT ar FNTT. Policija neturėtų būti vien tik kaip kadru kalvė.

Pritariau, kad kiekvienas vietos vadovas turi būti atsakingas už tai, kas vyksta jo panosėje. Neturiu omeny konkretaus atvejo. Reikia iširti, ar anksčiau nebūvo signalų, kad vienas ar kitas pareigūnas piktnaudžiauja savo galiomis, savo tar-

Tai acū Dievui, jeigu naujame Policijos veiklos įstatyme bus numatyta atitinkama diferenciacija. Čia pirmu smuiku turėtų groti Teisės ir teisėtvarkos komitetas kartu su Policijos departamentu.

S.SKVERNELIS: Dėl darbo apskaitos. Uniformuotos policijos darbo apskaita labai paprasta, ji paklūsta darbo žiniaraščiams: dirbu nuo tada iki tada, priedai tokie, viršvalandžiai tokie ir pan. Bet kriminalinės policijos darbo esmė ta, kad čia laikas yra nenormuotas, prastai kompensuojamas, ir reikėtų, sakykim, klastoti žiniaraščius, nes asmuo nepradedo dirbti 8 val. ir nebaitgia darbo 17 val.

G.JAKAVONIS: Įsivaizduoju, kas būtų, jeigu tą patį principą taikytų ugniagesiams gelbėtojams, ir jie 17 val. nevažiuotų gaisro gesinti.

J.SABATAUSKAS: 17 val. jau yra kita brigada, kita komanda, kuri atėjo pakeisti. Nebent yra nutiekęs įvykis, asmuo yra išvažiavęs į įvykio vietą ir turi užbaigti darbą - čia jau kitas dalykas.

Dėl apmokėjimo anksčiau buvo dar didesnė problema. Valstybės tarnybos įstatyme buvo nustatyta, kad priedų, priemokų suma negali viršyti 70 proc. atlyginimo. Bet šis klausimas jau sutvarkytas.

G.JAKAVONIS: Kaip gerb. komisaras sako, yra nustatyta visa kompensavimo sistema. Bet palaukite, na, nėra valstybės pinigų. Ne iš gero gyvenimo turėtų iškyla tie socialiniai dalykai?

Policininkai gali tiesiog masiškai pradėti trauktis į pensiją - šiandien pensija nėra tokia jau palyginti maža

Gediminas JAKAVONIS
Zalgirietis

A.SADECKAS: Valstybėje pinigų yra, verčiau paklauskime, kur jie išėina. Na, nebankrutuoja dar juk valstybė, kur tie pinigai?

G.JAKAVONIS: Kaip yra dėl policijos ir kariuomenės bendradarbiavimo, dėl tų 2 proc.? Kariuomeni NATO yra priskirtas 2 proc. finansavimas. Bet jei, tarkim, gaunamas signalas, kad padėta bomba, pirmi į įvykio vietą atvažiuoja policijos pareigūnai, nors karas su terorizmu lyg ir priskirtas kariuomenei.

A.SADECKAS: Mes bandėme aiškinti NATO, kad nacionalinis saugumas nėra vien kariuomenė ir valstybės gynyba nėra vien kariuomenė. Valstybės gynyboje pirma stovi pasieniečiai, kurie, neduok Dieve, pasi-gia priešą. Todėl į tuos 2 proc. buvo įtraukta ir pasienio tarnyba, ir policija, kuri pirma atvyks į kokio teroristinio išpuolio vietą, dalis „Aro“, ir VSD tam tikra prasme buvo įtrauktas, ir viešo saugumo pulkai įtraukti.

Mums kiekvieną darbą reikia dirbti profesionaliai. Jeigu tik kvalifikacija netinkama, tai pajunta visi žmonės.

Tikrai nenoriu sakyti, kad kariuomenė nereikalinga arba kad ją reikėtų mažinti, bet išlyga prioritėtų klausimas, ar valstybei vidaus saugumas yra prioritetas.

Be kariuomenės, yra, matyt, sričių, kur pinigai tikrai paledžiami į orą.

G.JAKAVONIS: Tai ar NATO nesupranta šitų dalykų? Realios grėsmės valstybei šiuo metu aš nematau. Ar 2 proc. skiriami tam, kad mes kokiame Afganistane ar Malyje atsirastume? Kokios tos priežastys?

Z.VAIŠVILA: Jokių būdu tai nėra krašto apsaugos ir vidaus reikalų sistemos supriešinimas. Aš kalbu apie mūsų realias ir neproporcingai mažą vidaus reikalų sistemos biudžetą, palyginti su krašto apsaugos biudžetu. Sakykim, net ir klausimas dėl 2 proc. nėra ašis.

Jeigu mums rūpi realus, o ne deklaratyvus valstybės saugumas, sutikime, kad kai kurios krašto apsaugos sistemos funkcijos yra labiau deklaratyvios.

Reikia ir parodomųjų funkcijų, bet vidaus reikalų sistema dirba dieną naktį, ir į tai negalime neat-sižvelgti. Reikia rasti išteklių ir iš-taisyti esančią disproporciją.

G.JAKAVONIS: Juk kvalifikuoti žmonės iš policijos į kitas tarnybas išėina? „Žalių“ kitiems nereikia...

S.SKVERNELIS: Tie žmonės, kurie šiandien dirba, kartais dirba ten, kur yra penkios pareigybės, arba dviese, tiria, užkardina, prevencijos darbus atlieka. Tikrai jų kvalifikacija, kaip budžia ir žmonių atliepimai, pakankama.

Dėl apmokėjimo anksčiau buvo dar didesnė problema. Valstybės tarnybos įstatyme buvo nustatyta, kad priedų, priemokų suma negali viršyti 70 proc. atlyginimo. Bet šis klausimas jau sutvarkytas.

G.JAKAVONIS: Kaip gerb. komisaras sako, yra nustatyta visa kompensavimo sistema. Bet palaukite, na, nėra valstybės pinigų. Ne iš gero gyvenimo turėtų iškyla tie socialiniai dalykai?

Aišku, turime mes problemų dėl ikiteisminio tyrimo, tyrėjų kvalifikacijos, bet turime sukovti elementarią dalyką: bet moki uni-versitetą baigęs žmogus nebūvo jokios srities specialistas profesionalas. Jeigu dar yra kur jį baigti - tai jau atskira su policija susijusi problema.

Reikia igūdžių. Mūsų darbuotojai, darbuodamiesi dvejus, trejus, ketverčius metus, tampa tyrėjais profesionalais, jiems pasiūloma analo-

giška pareigybė kad ir kitoje vidaus reikalų sistemos dalyje.

Žmogus išėina, kad ir už tą patį atlyginimą, kitur, nes jam yra mažesnis darbo krūvis, mažesnė atsakomybė ir patogesnis darbo sąlygos.

Mes auginame savo darbuotojus, jie įgyja kvalifikaciją, ir tuomet juos atiduodame kitoms institucijoms. Iš tikrųjų mes nuolat nukraujuojame ir esame kadru kalvė visiems, net ir tai pačiai prokuratūrai.

Prokuroro padėjėjas turi A13 kategoriją, o pas mus, sakykim, tas pats kriminalinės policijos skyriaus viršininkas tiek neudžirba, turėdamas po 40-50 pavaldinių.

Toks mistinis utopinis tikslas padaryti lygiavą yra labai geras, bet lygiavos nėra. Policija atlieka 95 proc. ikiteisminių tyrimų, dar daugiau tvarko administracinių bylų, atlieka daugiau kaip 200 funkcijų.

Mums kiekvieną darbą reikia dirbti profesionaliai. Jeigu tik kvalifikacija netinkama, tai pajunta visi žmonės.

Tikrai nenoriu sakyti, kad kariuomenė nereikalinga arba kad ją reikėtų mažinti, bet išlyga prioritėtų klausimas, ar valstybei vidaus saugumas yra prioritetas.

Be kariuomenės, yra, matyt, sričių, kur pinigai tikrai paledžiami į orą.

Parengė Jantina GRIGAITYTĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje www.suzalgiriu.lt

Kunigas Antanas Mackevičius - 1863 metų sukilimo dvasinis lyderis

Šiomet sukanka 185 metai, kai gimė kunigas Antanas Mackevičius - žymus dvasininkas, pamokslininkas, vienas pagrindinių 1863 metų sukilimo vadų. Į tautos atmintį ir jos istoriją kunigas įėjo kaip žymus kovotojas už Lietuvos laisvę. Kunigo kelias buvo grįstas idealizmu, tikėjimu tautos laisve, krikščioniškomis vertybėmis.

Visa ko pradžia vaikystėje ir jaunystėje

A.Mackevičius gimė 1828 metų birželio 14 dieną Raseinių apskrityje, Liolių apylinkėje, Morkių kaime (dabartiniame Kelmės rajone). Tėvai buvo mažažemiai ūkininkai. „Ir aš neturtingų tėvų vaikas, ir aš daug vargo patyriau savo jaunystėje, o labai troškau mokslo. Vos dvylikos metų pėsčias leidaus iš Tytuvėnų ir pasiekiau Vilnių“. A.Mackevičius mokėsi Vilniaus gimnazijoje, siekdamas įgyti aukštąjį mokslą. 1846-1849 m. mokėsi Kijevo universitete. Studijos suformavo aukštus jaunuolio idealus: išsivaduoti iš Rusijos imperijos jungo ir taip palengvinti sunkią baudžiavinių valstiečių dalį. Norėdamas būti arčiau Lietuvos ir jos žmonių, 1850-1853 metais mokėsi Varnių kunigų seminarijoje. Baigęs seminariją, Krekenavoje buvo vikaru. Lemtingiausias jo gyvenimo etapas - nuo 1855 metų tarnystė Dievui ir žmonėms Paberžėje (dabartinis Kėdainių rajonas). Čia kunigas pragyveno 8 metus, pasižymėjo kaip atsidavęs savo tarnystei kunigas, garsėjo savo pamokslais. Važinėdamas po kaimus matė sunkią valstiečių dalį, kalbėjo apie būtinybę kovoti prieš žmonių išnaudojimą, už tautos laisvę.

A.Mackevičius rašė: „Mano troškimas žmonėms gero davė man jėgų ir galimybes sukelti liaudį ir ne kuriuo nors tikslu, o tik siekiant ją pakelti, kad ji įsisąmonintų ir pasakytų, ar su Rusija, ar su Lenkija ji nori būti susijungusi. Ši teisė jau egzistuoja Europoje, o ji negali būti pareikšta kitaip, kaip tik per išsivadavimą“.

► Kunigo Antano Mackevičiaus kelias buvo grįstas idealizmu, tikėjimu tautos laisve, krikščioniškomis vertybėmis

„Žadėjau jiems tik vieną dalyką - Tėvynės laisvę“

Kunigas A.Mackevičius buvo vienas pirmųjų lietuvių dvasininkų, įsitraukusių į 1863 metų sukilimą. Istoriniai duomenys liudija, kad demokratines išsivadavimo idėjas jis propagavo dar iki sukilimo: iš sakyklos kritikavo 1861 metų valstiečių reformą, agitavo už Lenkų ir lietuvių respublikos atkūrimą. Kunigas ne kartą ragino siekti teisės savo likimą spręsti patiems, kovoti tiek prieš vietinius dvarininkus, tiek prieš caro valdžią. 1862 metais Kėdainiuose susitiko su kitais sukilimo vadais -

Zigmantu Sierakausku ir Konstantinu Kalinausku. Trijų pokalbiuose buvo aptarta būsimo kovos taktika. Prasidėjus 1863 metų sukilimui, A.Mackevičius nusprendė jame dalyvauti neabejodamas savo poelgio teisumu. Balandžio 20 dieną Paberžės bažnyčioje kunigas perskaitė manifestą, kuriame ragino kovoti visus neabejingus krašto ateičiai žmones. Kovoti kunigas išėjo su žodžiais: „Už žmogiškas žmonių teises, už mūsų ir jūsų laisvę“.

A.Mackevičius surinko per 300 žmonių būrį. Po poros mėnesių būryje jau buvo apie 500 narių. Gegu-

žės mėnesį kunigo vadovaujamas būrys pasiekė svarbią pergalę netoli Panevėžio prieš gausesnį caro kariuomenę. A.Mackevičius artimai bendravo su kitais sukilimo vadais - Z.Sierakausku ir K.Kalinausku. Birželio mėnesį karininkui Z.Sierakauskui patekus į nelaisvę, kunigas A.Mackevičius perėmė vadovavimą sukilimui. Z.Sierakauskas 1863 metų birželio 15-ąją gubernatoriaus N.Muravjovo įsakymu buvo pakartas Vilniuje, Lukiškių aikštėje. Sukilėliai kovojo narsiai, nors jėgos ir buvo nelygios: prieš 140 tūkst. carinės Rusijos kariuomenę kovojo 15 tūkst. medžiokliniais šautuvais ir ištiesintais dalgiais ginkluotų sukilėlių. Į Vilnių buvo atsiųstas naujas generalgubernatorius Michailas Muravjovas, jis pasižymėjo žiaurumu, liaudyje pramintas koriku. Sudarius skrajojančius kariuomenės būrius, imta gaudyti keliais vykstančius nedidelius sukilėlių būrius. A.Mackevičius būrys atkakliai laikėsi Aukštaitijos miškuose. 1863 metų spalio viduryje ties Biržais įvyko didelės kautynės su caro kariuomene. Sukilėliai mūšį pralaimėjo ir teko trauktis link Kauno. 1863 metų lapkričio 26 dieną netoli Vilkijos, Lebedžių kaime (10 km į šiaurės rytus nuo Vilkijos), įvyko paskutinis A.Mackevičiaus sukilėlių būrio mūšis. Gerai ginkluota caro kariuomenė sutriuškino sukilėlius. Kunigas buvo sužeistas, kurį laiką slapstėsi Vilkijos apylinkėse, bet gruodžio 17 dieną buvo suimtas ir įkalintas Kauno kalėjime. M.Muravjovo nutarimu jam buvo paskirta mirties bausmė. Prieš mirties nuosprendį kalėjime jis rašė: „Jei Vyriausybė nesiliaus plėšusi gyventojų ir nesirūpins žmonėmis, atsiras kitas Mackevičius ir tai, ko aš nepadariau, padarys jis“. Tarsi priesakas tautai liko kiti kunigo žodžiai: „Lietuvių tauta - darbšti, sąžininga, religinga, todėl ji verta mano gyvybės. Aš laikiu tartum atpildo savo tautos laisvės...“

Kunigas buvo pakartas Kaune, Ožėškienės gatvės aikštėje 1863 metų gruodžio 28 dieną. Likęs sukilimo vadas K.Kalinauskas nuo 1863 metų gruodžio slapstėsi, ti-

kėdamas, kad 1864 metų pavasarį pavyks sukilimą atgaivinti. Vienam iš sukilėlių išdavus vadą, K.Kalinauskas buvo įkalintas Vilniuje. Mirties nuosprendis buvo įvykdytas 1864 metų kovo 22 dieną Vilniuje, Lukiškių aikštėje.

Kunigo A. Mackevičiaus atminimo įamžinimas

Daugelyje Lietuvos miestų yra Antano Mackevičiaus vardu pavadintos gatvės, aikštės. Paberžės bažnyčios šventoriuje pastatytas koplytstulpis, skirtas šio kunigo atminimui. Čia auga ir sukilėlių atminimui pasodinti ažuoliukai. Paberžės muziejuje įrengta A.Mackevičiaus memorialinė ekspozicija. Joje eksponuojami asmeniniai kunigo daiktai. Priešais muziejų - stogastulpais išpuoštas 1863 metų sukilimui skirtas skveras. Šviesaus atminimo Tėvas Stanislovas čia suformavo visiems atvirą ir prieinamą kultūros, dvasinio atgimimo centrą, kuris labiausiai traukė jaunimą. Svarbiausia tai, kad čia, Paberžėje, vis dar gyva žmogaus dvasinio apsisprendimo, išsivadavimo iš bet kokios priespaudos idėja. 1998 metais, minint kunigo A.Mackevičiaus gimimo 170-ąsias metines, jo vardu pavadinta Kauno rajono Saulėtekio kaimo pagrindinė mokykla. Iš kraštotyriminkų surinktos medžiagos mokyklos bendruomenė sužinojo, kad vos už kelių kilometrų nuo Saulėtekio pagrindinės mokyklos Ringovės kaime stovi praeitį menantis namas, kuriame 1863 metų gruodžio 17 dieną buvo suimtas garsus sukilėlių vadas kunigas A.Mackevičius. Dar 1981 metais grupė lietuvių patriotų, vadovaujami Gedimino Ilgūno, kunigo suėmimo vietoje pastatė Ipolito Užkurnio iškalta ažuolinį koplytstulpį su užrašu: „A.Mackevičiui, žuvusiam už savo ir mūsų laisvę 1863 m.“ 1998 metų rugsėjo 19 dieną Kauno rajone, Ringovės kaime, atidengtas kunigo atminimui skirtas paminklinis akmuo. Ilgaamžis akmeninis paminklas primins mums tautos kelią į laisvę.

Parengė Juozas BRAZAUSKAS, istorikas ir pedagogas

Vertybė gali būti:

- ⊗ ŽMOGUS – AMŽININKAS
- ⊗ ŽMOGUS – ISTORINĖ ASMENYBĖ
- ⊗ ISTORINIS FAKTAS
- ⊗ REIŠKINYS, GARSINANTIS LIETUVĄ
- ⊗ DAIKTAS, OBJEKTAS

Surinkime, įvardykime ir išsaugokime tai, kas vertinga ir brangu!

Siųskite savo istorijas, o mes pasistengsime, kad apie jas išgirstų visa LIETUVA.

www.respublikosvertybes.lt

RESPUBLIKA ZONTA INTERNATIONAL